

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 10. Prima Congregatio provincialis celebratur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

Supplicatio
ad eosdem
honorandos
instituitur.

Congregatio
Paribentium
erigitur.

Didacus Torres
Socios ad
sui custodiã
animat.

Joannes Viana
Esterensium
sedi præficitur.

1608.

Primi Socii
Cordubam
invehuntur.

Joannes Romero
Cordubensium
tyronum
domicilio præpo-
nitur.

CAPUT
X.
Prima Con-
gregatio
Provincialis
celebratur.

Reipublice augmento ornamentoque, reducantur. Episcopi orationem excepere iteratæ Hispanorum ac Indorum gratulationes, inter quas ad domum nostram deducti, ab Joanne Romero religiosissimis officiis excepti sunt. Sequenti Dominicâ, Neophytorum confraternitas, ad gratulandum novis advenis, supplicationem planè solemnem instituit, quam cohonestavit ipse Provincialis, manu Crucem præferens, Catechismumque numeris illigatum altâ voce præcinens, tantâ omnium approbatione, ut Prætor ipse, & magistratus, frequensque nobilitas, tota denique civitas è domibus effusa, ad ipsum honoris ergò conglobaretur. Cùm de seminatio Clericorum ex Tridentini Concilii decreto in ea urbe instituendo ageretur, & Episcopus ejus curam Societati committere vellet; Didacus Torres, assignato interim è Sociis uno, qui scholasticos linguam latinam doceret, negotium ad Generalem Præpositum rejecit. Congregationem sub titulo Annunciatae Virginis, Primoribus civium manu suâ in album relatis, feliciter stabilivit. Deinde, curâ ad domesticos conversâ, severè omnibus Sociis injunxit, ut consideratâ locorum conditione, longè majorem adhiberent sensuum suorum custodiam, quàm olim adhibuissent in formatis mutatisque Collegiis. *Hic, inquit, ô socii, modestia pro claustris, morum gravitas pro repaculis esse debet: nam in his regionibus occasiones illecebrarum non queruntur, sed ultrò sese obtrudunt. Feminarum indigenarum lascivia, nuditasq̃, Hispanarum mulierum exemplo ac otio corruptarum licentia, aperta ipsa domus & incustodita servitorum gynæcea, virtutem ex animis sanctorum etiam virorum succutient, nisi suis viribus dissidentes magnam cautelam adhibeant. Cedri Libani, & Ducis gregum sub hac peste cadent, si sublatis verticibus sibi fidant. Ceterum licet turpe sit sædo hujus vitii anhelitu quemquam sacrum hominem sædari; at in nobis, per universum Orbem singulari Dei gratiâ castitatis famâ hæcenus præstantibus, quævis macula turpissima foret. Servemus famam Societatis integram, ô socii: quod si aliquid secus contingat, quemadmodum arca Noëmica animalia ex luto ac cæno progenita suis sepsis non admisit; sic hujusmodi homines ex sordibus & luto confectos Societas nostra suis claustris excludet: sed spero, quod sicut ligna Setim, quibus Arca fœderis constabat, neque carie, neque flammâ corrumpi poterant; sic vos, quasi arcas fœderatis IESV, per tot gentes pectoribus vestris inclusam legem Domini circumferentes, nullâ turpitudinis carie, aut flammâ libidinis, protegente Domino, violatum iri. Sic aut simili modo Sociis animatis, domicilio Esterensium Joanne Vianâ præposito, ipse cum Joanne Romero, ac reliquis subsidiariis, sub initium anni millelimi sexcentissimi octavi, Cordubam contendit. Quaquâ ibant, obviam prodibant ex suis Oppidis Indi, operâ Societatis ad Fidem conversi, gratulationis ergò, supplicantium more Crucem præferentes, & Catechesim ad modulos concinentes, instructis ubique ex sua tenuitate cibariis, gratos lætosque animos ostentantes. Nec indonati abibant, Didaco Torres, acceptissimis genti munusculis, quibus instructissimus venerat, singulos prosequente. Cordubenses cives honestissimum adornaverant apparatus, quo novos Socios in suam urbem inducerent: sed hi, ex animi modestia, maturato itinere, inobservati domum nostram, quam solus Joannes Darius, vir plurimis par, incolebat, subière. Didacus Torres perspectâ commoditate loci, Cordubense domicilium, præposito ei Joanne Romero, in tyrocinium pro potestate crexit. Mox ordinatis ad Societatis formulam tyronum rebus, prima Comitia Provincialia indixit. Sub initium fundatæ Provinciæ, præter subsidiarios è Peruvia eductos, quatuor Tucumanæ, Paraquariæ, & Chileni regni sedes, quatuordecim in universum Socii occupabant: & quia nulla earum sedium præter Chilensem, jus Collegii habebat, lubuit in ea Comitia celebrare.*

IGITUR Didacus Torres, Comitiorum ergò, cum pauculis quatuor votorum professis, ad Sancti Jacobi, Chilensis Regni metropolim, centum & quinquaginta leucis Cordubâ distantem, magnis itineribus perrexit. Eò ibatur per desertam centum leucarum planitiem, quâ emensâ, transmittendi erant hi montes, qui sumpto initio à Panamensium isthmo, Novo-granatense, & Quitense regna

secantes,

secantes, deinceps Peruviam, Chilenseque regnum continuatâ serie, Apenninorum instar montium, ad fretum usque Magellanicum, ab reliqua America distinant: adeo sublimibus fastigiis, ut ipsos etiam avium volatus fatigent: qui montes, quamvis è Tucumania, Paraquariaque in Peruviam euntibus per intervalla, demisso dorso, transitum non usquequaque difficilem præbeant, tamen eadem Tucumania in Chilense regnum tendentibus unica via est, æstate tantum permeabilis: reliquo anni tempore intolerabile frigus, nives immensæ, & torrentium rapiditas viatores ab aditu arcent. Hanc viam Tapu, novi Orbis Annibal, Ingarum secundus, in Chilenos è Peruvia infesta arma invehens, reperisse aut fecisse traditur: in quâ etiam ordinariâ tempestate ineundâ, non levia pericula adeuntur: nam arctissimâ semitâ, hinc continuatis rupibus, inde præcipitiis coërcitâ, incedendum est: sitque non rarò, ut, titubante gradu, jumenta cum fessoribus irremediabili casu in profundissimos hiatus provolvantur. At ubi in cacumen ipsis nubibus altius enixum est (quamvis infrâ immodico vapore Solis omnia adurantur) immensa vis frigoris, ac aëris subtilitas, nudas corporis partes, perstrictâ cute, quandoque excoriant. Nec rarò continuus nivium nitor, reverberatione hinc quàm alibi acriori, temporariam cæcitatem, aut immodicum oculorum dolorem parit. Fatui denique ignes, passim circumvolantes, corpora hominum adlambunt, seque sub vestibus ipsis occultantes, talium rerum inexpertos maximè terrent. Indigenæ horum ignium causas ad dæmones referunt, his terribilamentis viatores infestantes: at rerum physicarum indagatores putant tonitruorum ac fulgettorum eam esse materiam, quæ frigore undique circumvallata, & veluti vinculis constricta; hostis sui metu ad calida animalium corpora, cognatamque qualitatem, naturali impetu convolat. Quidquid sit, ex dictis causis non pauci animi deliquium patiuntur: sed, quod mireris, cervi, caprea, lepores, & ejusmodi animalia per has montium nivibus coopertorum summitates, quasi si in amenis campis essent, innoxie divagantur: & ut novo exemplo discas, naturam pretiosissimam quæque summis difficultatibus circumsepsisse, his præsertim montium frigoribus asperitatibusque, Guanaci lapidum Besar teraces delectantur. Transmissis ægrè his montibus, Didacus Torres cum Sociis regni metropolim, quò Didacus Gonfalus Holguinus cum maritimis copiis recens appulerat, sub finem mensis Martii feliciter tenuit. Præter ipsam Provinciam octo professi adfuerunt, hoc uno læti in tanta paucitate, quòd prima novellæ Provinciæ Comitiam majori professorum numero, quàm olim prima universæ Societatis congregatio, sex solummodò professorum concursu instituta; celebraretur. Concordibus suffragatorum votis; Joannes Romerus Paraquariæ, Tucumaniæque ante fundationem Provinciæ præfectus; primo loco in Procuratorem Romam iturum eligitur: cui, si quid humanitas contingeret, Marcellus Lorençana absens suffectus est. Electo Procuratore, de rationibus augendæ firmandæque Provinciæ actitatum fuit; ac primò decretum, ut studiorum sedes, interim, dum de commodiori loco perspiceretur, in Chilensi Collegio poneretur: & ea loca domiciliis occuparentur, quæ maximè Christianæ Fidei apud Barbaros propagandæ, Religionisque apud Hispanos conservandæ, opportuna viderentur. Denique ad Regem Catholicum, & Claudium Aquavivam Generalem litteræ exaratae sunt, quibus Sociorum supplementum; quantum posset maximum, ad innumeros propè Ethnicorum populos subjugandos, in subsidium mitti Patres postulabant. Solutis Comitibus Didacus Torres Socios in varias regiones disparavit.

IOANNI Romero, per Tucumaniam ad portum Boni-aëris perrecturo, & inde in Hispaniam soluturo, Provincialis, quòd eo anno in Chilensi Regno remansurus esset, vices suas tradidit, iussitque, si subsidia Sociorum ex Europâ venirent, de iis disponderet, & Boni-aëris sedis fundamenta, quam Prætor petierat, jaceret. Non vana fuit subsidiariorum conjectatio: nam Joannes Romerus Cordubense iter remensus, in urbe octo Socios, nemine procurante, ab Claudio Aquavivâ Generali, suas curas cum utriusque orbis amplitudine dividente, sumptibus Philippi Tertii

Catholici

*Chilensorum
montium
descriptio.**Ignis fatui.**Lapides be-
sar.**Congregatio
octo capituli-
bus constituta.**Joannes Ro-
merus Procura-
tor eligi-
tur.**Littera ad
Regem Ca-
tholicum &
Claudium
Aquavivam
peteribus-
tum.***CAPUT
XII.**
*Nova Socie-
tatum sub-
sidia ex Eu-
ropâ appel-
lunt.*